

Odin och bröden.

För i tiden fanns det bröd över
allt, men Odin har tagit allasammans och
nu finns det inga mer.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

A/2858

Odin och

bröden.

Bägaren i Sandsjö byder.

2

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

A/d

Bägaren i

Sandsjö byder
2858

Det var en ryttare,
som skulle rida till Björke. Han red för-
bi berget vid Rörö, där det fanns troll.
De hade just bröllop och damade och druckit
vin. När han red tillbaka red han fram
till trollen och frågade, om de hade roligt.
Aldrig hade han sett så vackra flickor, som
dem, som damade här. Den vackraste bjöd
honom vara med och hämta honom en bärre
vin. Han tog den, men drack inte utan
lämnde innehållit bakom sig, men en dropp
föll på hästländen och svedde häls.
Så sporrade han hästen och jagade därifrån,
hach; häls följde ut trollen, som ljöl och
våsnackes. När han red över bron var trollen
ända i rygga honom och skulle just gripa

3
tag i hästen svam, då det ropade ur än.
"Håll ej på vägen den härde,
Utan på isen den komande
Så himmer trollat ej dig."

Ryttaren red in på en is, som
låg till vänster om än och fukt försvann
på trollen, så han hann hem före dem.
Men utanför stugan blev det ett förfärligt
brande. "Nu är trollen efter mig," sa
gubben. "Kom över dörren med högaffeln,"
sa gumman hem, "över den kommer inga
troll." Så blev det lugnt, men då han kom
ut i stallet låg hästen död.
Trollbågaren blev skänkt till Sandjör
kyrka.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2858

Troll

När bönder hade kor ute
på bete hade ibland kraltköringen i
berget mjölkat dem, när pigorna kom
på kvällen för att mjölka

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

A/d

Troll

som mjölkar
kor.

2858

Troll

5

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

A/2858

Troll

såla sitt guld.

I bland hade trollen utt sitt
guld och solade det. Men kom någon
människa in på det så såg hon bara
huggormar, hela berget vamlade or dem

Troll tar gestalt ar människa

I Sandjör orken dansade
de och spelade klarnett på ett berg, där
det fanns troll. En pige, Hilda, som dansade
helt ar alla vantade de på en skräll.
"Kommer hon inte snart," frågade de
varandra. Rätt rad det var stod hon
någon vid leden på berget och de gick
fri att möta henne. När de talade till
hennes svarade hon inte utan skvattade
bara och vände sig om. Så var hon ihälig
bak. Det var trollkåringen från berget,
där de dansade, som tagit Hildas gestalt.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2858

Troll tar
gestalt ar
människa

Troll

7

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

A/d 2858

Troll

Ljungalotta badade om, att det
var en gnomma, som gick till ett berg, där
det fanns troll. När hon kom fram till
bergskanten fick hon se trollkärvingen,
som sa till henne: "Gång för ditt barn så:

"Tusseridull

Sor du lilla hjärtgull"

Inmäländ
Östra lsd
Pjörkö m.

Uppst. av Hagar Hordén
1930.

8

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

4/2858

Skjutarna, Odan och hollgrackan

Tyvä skjutar hade för att komma
undan iskan tagit sin tillflykt till en lada
ute i skogen. Odan hör kall och han var ute
med sina 7 hundar och jagade en hollgracka.
Men Odan liksom hunden fruktar iskan och
vill gömma sig för den. Odan och hundarna
kommer in i hollgrackan i ladan, där skjutarna
var. Han flyg upp på en cyrre så att varken
Odan eller hundarna kunde nå honom.

Där ingår så här han och skrek:

"Tusen ta fot!"

"Tusen ta fot!"

Skjutarna sa "åå". Han hade blivit så stor som
männickshumel, och de hängde rätt ner.

Min far talte om et en kväll vi satte oss ner.

Smaland
Ostra
Hjörkö
juni. 1930

Stikan på sjön.

upptas Maria Stöckin 9
Klas Maria Stöckin
född 1874 i Åmål

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

A/2858

Stikan på
sjön

Min far var ute och roade en
mål på en sjö. Rätt vad det var stod
det upp så vitt tröken en bit från båten,
och i det tröket såg han en röcker flutit.
Han roade efter henne, men hon gick
brut på råttnet för honom.

Hon visade sig bara när det skulle
hända någon olycka.

Ryttaren slänger sina vantar i ån 10

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

K/2858

Vantarna i ån

När samma ryttare, som stal
bägaren från kullen vid Kösbo, fönt ned
till Björka över ån hörde han någon ropa:
"Hu vad jag fryser!"
Han slängde då i sina vantar i ån, och
det var den fjäntin, som räddade honom,
ty det var vattenkollit, som räddade honom
nåda av vägen, då han var förföljd av kullen.

Prästen och tomten.

11

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

~~2858~~

R/j

Prästen och
tomten.

Det var en präst, som varit och predikat och var på hemväg i sällskap med en församlingsbr. När de gingo förbi ett träd vid vägen, sade prästen:

"Vid detta träd säger folk att det finns tomtar, men jag har aldrig sett till några. Just som han sagt detta, stod det en liten bonde vid stammen. Prästen fannade efter honom och ville fånga honom, men han sprang runt om, och smet sedan bort bland träden. Då skriade det i skogen och sade: "Du skulle inte ha försökt att ta tomten, det gick inte."

Tomten och halmsträLUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

N/2858

Tomten ochhalmsträ

En bonde, som hade en tomt halmsträ
på sin gård, såg en kvällen tomten komma
och dra på ett enda halmsträ och stöva
som om han dragit på ett stort lass.

"Du behöver inte stöva så, när du bara har
ett halmsträ," sade bonden. "Åh det ska
bli mindre," sa tomten.

Från den stunden drog tomten från
gården så de blev mycket fattiga där.

Mjölnaren och Tomtarna gåt

Varje kväll satte mjölnaren ut
göt till tomtarna, och det skulle vara smör
på den. Men så en kväll märkte han att
katten var och stickade av smöret. Då tog han
och vände upp och ned på göten så att
smöret kom i botten. Tomtarna brade, så de
inte fått något smör och från den stunden
saga de aldrig katten mer.

Mjölnaren
och katten
tomtar

2858

Tomtar dra kvarn

14

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

4/7 2858

Tomtar dra
kvarn

Min far hjälpte på Homaryds
säteri i Sandeji riken och därintill fanns
en kvarn. Mjölvarn där hade två tomtar
att hjälpa sig med allt arbete. På som-
maren kom min far dit med mild,
men han trodde inte han skulle få
makt, för det fanns inte vatten i ån.
Men mjölvarn bara skrek på sina tomtar
"Hej minna gossar, nu ska det gå!"
Kvarnstenarna brjode givetligen
bräta att det inte fanns något vatten i
ån. Tomtarna drog kvarnen.

Trollhäringen lärar bröd av bröden ¹⁵

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

L/2858

Trollhäring

lärar bröd

Vid köster finns det som en
ngra i bergat och där br det troll.

Till en bonde där kom trollhäringen
från bergat för att lära bröd.

När han fått vad han ville sade han:

"När jag bokat, och min råg är mogen,
ska I få igen brat bröd."

Det ska vara så samning för br
Lotta talle om'et.

Småland
Östra
Bohus
1930

medan Pärja Norlin
Bohusl.
br en kända förtäring
1847 i Almsåkra

A/2858

Man, lurad på pengas går igen.

Tolke Arvidsson bodde
inte i Ånnberg, utan ett stycke utanför samhället
hos sin farmor. Han bodde en trappa upp, och
en trall, när han kom hem, mötte han i trappan
sin farmors bror. Tolke talade inte till honom,
och han sa ingenting till Tolke.

Farmor och bror, som var ett underhållit bror.
pengas, visade intet om hans bror.

Så gick några dagar, och de fick besök
att gubben var död. Han hade dött just i
den stund, då han visade sig för Tolke.

Efter den stunden fick de ingen besök
slugas för gubben; han gick igen. Samman
fästod att det var pengas han ville ut.

Pengas hade just det rummet, som gubben

Man, lurad
på pengas
går igen.

en tid bröt i, och då han gick igen behade
han alltid ta vägen öfver braggran och äta
och jämnra sig och vinna framför prästens örr.
Prästen blev led af cyrokeriet och gick hem
till sin mör; Annberg. Men hon följde med
honom tillbaka till farmordens. Det är inte
dij han vill att präster, "sa hans mör," men Inka
se, att det händer en olycka."

Prästens mör vill sig att vaka i braggran
om natten. Rätt vad det var sloge cythordörrar
upp som ar sig sjö. Hon gick med och
stängde den, men den öppnades sig igen.
Då väckte hon den gamle och frågade, om
inte cythordörrar behade äta läst. "Jag läste
den som vanligt i går kväll, sa gumman. "Men
jag ska gå ut och se efter." Snarligt hade
gumman kommit över tröskeln ut i förstugan

förän hon föll rakt öfver och blev alldeles
äggargul i ansiktet.
Efter fyra dagar var hon död.

1858

Gasten och

prästen

Det var en, som sent en kväll
kom till Helleded kvarn med mæld. Hem
ville han inte gå stora vägen utan en tvärs-
översig genom en skog, där det inte var säkert
för gästar om kvällarna. "Gå inte den vägen,
hark," sa mjölnaren till honom, "du blir olyck-
lig." "Jag är inte rädd," svarade han obegri-
p. Han hade inte gått långt, förrän det kom
en gäst och ställde sig i hans väg.

"Vad vill du mig?" frågade gubben.

"Sitta är min väg," svarade gästen. "Här har jag
gått i 20 år och inte fått ro. Kan du hjälpa
mig, så jag får baka med prästen?"

Mannen följde gästen till prästgården och
rökte prästen. Prästen såg till gästen
genom ett fönster och fick veta vad han gjort

20
för öfverraskning. "De talade på latin både prästen
och gästen, sade gubben, så jag begrep ingen-
ting. Men det sista han sade var: "Vila i ro."
Så trottades förvarann gästen."

"För du inte gå hem", sa prästen, "så kan du
stanna här i natt, för det kan hända du
möter gästen och att han inte fått ro."

"Jag är inte rädd", sa gubben och gick.
Aldrig såg man till gästen mer.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2858

Gästkränning.

21

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

A/2858

Gästkräm-
ning.

Uppå vid Krokholid brukar
folk bli gästkrämde. Emil Stark och en till
gick en kväll, och de såg två vita korlar gå
för sig. De var gräsligt långa, och de
undrade både vad de kunde vara för ana,
och gick ifatt dem, men som de gick förbi
dem blev de gästkrämde, så de blev blä på
hela armarna. Till var de församma.

Lilla skön linfrö för gäst.

A/2858

Lilla skön
linfrö för gäst.

Lilla Lusen hade inga pojkar,
men likväl betalade hon honom kontant.
Gubben Peter, som sålt hon skänkte henne
för att hon skulle få pojkar, men det skulle
hon inte ha gjort, för tre dagar efter han
skänkt henne låg han död i sin säng.

Den natten fick Lilla ingen ro i
sin säng. Det var som om det gått någon
i förlagan. "Var är det som går i fasta?",
skrek Lilla inifrån rummet. Ingen
svarade men hon tyckte det kom något vitt
fram till hennes säng och det drog hårt.
Hon tänkte på att ljus men sa inget. På
morgnaden gick hon upp till sin bror, som
var en huggen upp i samma hus och frågade,

om det var han som gick i hennes fästuga
och kom fram till hennes säng kl. 12 i går
mår. Min bär blev arg och sa att han
aldrig sprang hos henne om nätterna.

"Åh," sa hon, "det är Peter, som sprakar hos
mig, men jag ska nog ge gubben."

Hon köpte linfrämjöl och skäddde från sitt
till gubben. Den linfrämjöl går ingen välsad.

Ibland hörde hon hur gubben gick på ryggen,
men in kom han inte.

Barnt byles brt.

24

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

4/2858

Barnt byles

brt

Det var en kvinna, som
hade en liten barnunge, som inte var döpt.
Så gick hon ut ett tag för att mjölka.
Men när hon kom in igen kunde hon inte
igen sitt barn. Precis som en gradda råg det
ut i ansiktet, och inte kunde det äta eller
något. "Det är en brtbyting," sa de till henne.
Så kom hon ihåg, att hon glömt lägga
nyckel i vaggan, då hon gick ut.

Finsland

Osten

Pösk

nytt år 1900

Nytt Hjärtan

Bern. Nanda Pösk

1899

Småland

Osten

13 july

avg. 1930

Yng. Maya Norlin
Ber. Manda Stenborg

25

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

A / E

Maranra

Ekjör lura-

rit.

2858

På larastran i Ekjör ha de
ont av maran. Min pojke sa att det var
som om det lyckte honom på vinsten
om vatten. I hörskan brack det var
en cykel som i blodet, men det ska vara
en slags folk.

Maran rider hästar

Till stall redos hästarna
av maran. Till skydd mot hundra ratta de
upp en his i stallit. Om morgonen låg
drängen död innanför stallet.

A/t

Maranrider hästar

2858

Trollhare.A/te
Trollhare.

2858

Min far var ute och sköt hare.
Så fick han se en med ryttigt långa
ben. Det var en trollhare, så far, som bara
finns på stora stätter. Han sköt på
haren, så han var som en sälling, så
genomskjuten av hagel, men han dog
inte ändå, utan far fick slå ihjäl
honon.

Småland
Östra
Björke
1798-1930

1798-1930
Bor. nr. 140
Handa Söderberg
Född 1844 i Alsteråkra

Bushagädde.

Det fanns en krimma i Skillinge-
ryd, som de kallade Bushagädde. En gumma,
som brödde brödröd hemma hade två gånger
lyckt, än hon var tillräde än få barn, men
hon hade inga fötter, ~~och~~ och nu var det lika-
dant igen. Gumman mistänkte att det inte
gick rätt till och skickade efter kammarhans
och länsman i Värnamo och doktorn Nyander.
Doktorn sa, att hade det gått en dag till hade
han inte kunnat svära på, att hon hade fötter.
Nu måste sanningen fram var hon gjord
av bomull, och hon behövde sluthigen, att
det låg under tulderna. När de bröts upp
gabret låg där två små barn, ett smitt i

A/p

Bushagädde.

2858

en grön hjortelblad, ett i en blåsja, och ett,
det sista, var inte fullgånget.

Grannman hade varit oroad, för hon
hade legat hos Bunkagäddan en natt, och då
kom det fram ett litet barn på gubnet och
grät.

Bunkagäddan fick sitta på förstning i sår,
men hennes mor, som varit hennes behjälplig
fick tvärbids skaffarbete.

Jag var och såg Bunkagäddan, när hon
kom hem igen, då var hon så gråhårig.

Men hon hade varit fastigt vacker och ståt-
lig, ofta går det så för dem.

Titta in genom fönstret jubnatten.

B/b

2858

Titta in genom
fönstret jub-
natten.

Jubnatten blev han 12, när
de åter skall man gå ut om fönstret och
titta in. Sen som skall de inom året sitta
då husvatten. Man får inte gå rakt från
fönstret, då får man skygga av någon.
Det var en dräng, som talade om för
mig, att han en jubnat gick och såg in
i fönstret på den, som satte och ut.

Han glämdes sig och gick rakt från fönstret,
men han fick ett slag, så han var sjuk
långe efter.

Lägga sig först på bryggrallen.

När prästen säger att bryggrallen.
från och kommer till dit stället i bryggen,
att de skall knäböja på bryggrallen, säger
de, att den först skall gå ur bryggen, som
lägger sig ned först. Det skall vara som
att bryggen.

ca 11

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

B/11
2858

Lägga sig
först på

Ljus i brudkammaren.

32

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

B/2858

Ljus i brud-
kammaren.

För att bryggar brukade de
ljus i brudkammaren tända två ljus,
ett för bruden och ett för bryggsmannen,
som ett becken att den först skulle gå
in äktenskapet, var ljus bruden först.

Ljunt slottet bröllopsnatten.

När jag var ung, var jag
och gammade upp på ett bröllop. Vi tänkte två
ljus i brudkammaren, ett för bruden och ett
för brudgummen. Bruden ljus hade slukats
redan klottan var på kvällen. Det hade
brunnit smitt medel, och där hade utkom
slottet mitt i ljuset.

Det dröjde heller inte mer än tre år efter
bröllopet, så var hon död.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

B/2858

Ljunt slottet
bröllopsnatten.

Äldersansel, likförd.

34

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

B/fc
2858
Äldersansel,
likförd.

En gubbe i Skillingaryd,
Johan, såg innan en människa dog hennes
likförd.

En kväll var han ute och gick med hunden
på Renna. Rätt vad det var så Johan: "Torha
dig undan det kommer en likförd."

Enstas på Renna kunde ingenting se, men
han frågade likförd Johan, om han kunde
se vem det var. "Det är fänjunkare Laurin,"
sa Johan, "för hans främre är rödglädd." Han
sag tydligen vilken som var med och
räknade upp dem alla. Då tåget kommit till
Sjörödssjön gick likfördens med hunden och
kommer i sjön, men likfördens fortsatte till
Troftrygd kyrka. - Fänjunkare Laurin hade om
dagen varit fisk och ute och jagat, men om

måten fick han slagit och dog.

35

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2858

Ödesrunel.

36

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

B/f
2858
Ödesrunel

En kväll kom Folke Arvidsson
hem och berättade, att han sett två, av fabriken
höstas i Annberg komma i rasande fart och
stanna framför fram, och där lastade de på
två döda efter vad han kunde se.

"Innan nästa kväll ska I se det händes något",
sa han. Men det gick lugnt hela nästa dag,
och på fabriken brjock de skratta åt honom
och sa, att denna gången såg han fel.

Fabriken blåste icke och tåget skulle just
komma från Väster.

Men idag kom tåget inte lugnt som vanligt,
utan blåste ihjäl och utskallade.

Två döda frids det med sig. En vägnare hade
 varit lastad med arpe och bindet det hade

2858

lossnat, och då storkarna tillade blev tre
människor under, krossade, man och hustru,
som bodde till foam.

Som pojken sagt frödes de båda hem
till foam, och där hämtade den fabriken
båda hästar och fröde dem till skiffen loss-
natt, men det var inget att göra.

Brandvassel.

B/2858

Brandvassel.

Tolke Arvidsson flyttade sedan till Flinby station och gifte sig där.

En kväll, när han kom hem från arbetet sade han till sin hustru: "Här kommer en hel eld i natt. När jag gick hem såg jag hela samhället stå i lågor."

Fram på natten brann tuffelfabriken, och man fruktade för hela samhället. För att bekämpa elden skickade de efter Tolke Arvidsson och lade honom i en träbädd. Han frick fram längan, där ingen annan fick gå fram, och efter honom släcktes elden alldeles. Den, som är född med regelburen, har en särskild makt över eldsvårer.

Tolke Arvidsson fick också förtä pris i släckning.

Vända tröja

39

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

B/L
2858

Vända tröja

Ibland kunde det hända så
pigorna inte hittade korna om kräslarna,
då de skulle mjölka. Men djungalarna ger
dem råd: "Vänd tröja för du se höra
står inne på dig" De gör som djunga-
larna sa, och där står korna inne på dem

Tydot ar kärva.

"Men huru gör min kärning
dit blir jag," säger du om stoltan gör över
den tår, som sitter närmast. När stoltan och
den som sitter näst är lika långa, blir
man och hurus lika goda i äktenskapet.
Men gör stoltan under för hurum övertag.

40

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

B/j
2858

Tydot ar
kärva.

Tydlor ar hatt etc.

B/i

2858

Tydlor arhatt etc.

Om man är ute och går och
möter en hatt eller en häring eller en
chose, som springer över vägen från vänster
skall man vända om, för annars får
man bara otur.

Tydlor ar hund, chorre etc.

B/i
2858

Tydlor om
chorre, hund

Kommer det chorras fram
till husen och springer i häden blir det
olycka i huset, liksom om bråkar braka.
Vänder hunden näsan i väderst och gnäller
blir det regn, eller skall någon dö.

Lappgumman.

43

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

C/a

2858

Lappgum-

man!

Det kom hit en lappgumma
för fyra år sedan. Jag hade hälsat så mycket
på din dotter i Katterys, sa hon.

"Hur kan du veta det var min dotter?"

"Jag vet nog det och mer till," sade hon.

"Jag har tre barn, den ena är röd, den andra

blackskinnad och den tredje lilla på dig, när du
mjölkar. Den mick och vi har många barn vi hade.

Jag diade mitt ästa barn. "Ja, din du ditt barn,"
sa lappgumman, "du får aldrig några mer."

Så ville hon ha mat. "Du elskade en gris till
jag och har litet cyttu kvar, tag den, sa gum-
man."

Lappgumman bitar djur.

I Nömmen hade de otur med
kor. "Vill I höra något av mig till era kor,
så Lappgumman. De höjde av hennes medi-
cin, och sedan har där inte dött några djur.

Lappgummanns fingör djur.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2858

Lappgummanns
fingör djur.

Till Tuvred kom lapp-
gumman och ville ha litet kött till att äta.
Hon visste de hade kött och ville pröva deras
sinn. "Vi har inget kött jäbra, sa de."
"Så ska jag hjälpa er så ni får kött."
På kvällen dog deras bästa ko.

Lappgumman och läkemedel.C/a
2858
Lappgumman
och
läkemedel.

Lappgumman visade mig
en liten barkbit och sade: "Så man fjärr
sitt bröd mildosamt. Men för han en bit
av denna bark känner han sig aldrig bätte
mer. Jag ser på dig, att du inte tror ta
den. Men det skall bli bättre för er."

Lappgumman.c/a
2858
Lappgumman

Lappgumman gjorde medicin
med underlivslidande och kramp. Hon kokte
örter och ägg och rörde samman det.

"Vi betar oss själva vi lappar," sa hon.

Hon kom en dag till en gård och
ville ha ägg att koka medicin av. "Vi har
inga ägg," sade de där. "Det kan hända," sa
gumman. "Men det finns under den spräckliga
lånan, som vi lade till kycklingen i dag."
Det var alldeles så, som gumman sagt.

Småland

Östra
Björköön
1930

Myt Mejia Nilsson
Barbara Ståhlberg 48
Född 1844

Kittafarli eller Kittagra

Kittafarli eller Kittagra var
en farlig häring, som kunde mycket troll-
tyg och gjorde mycket illt. Hon kunde
mjölka andras kor.

Hon hade sin stuga vid Monstorp i Ann-
berg. Den blev bränd för flera hundra år
sedan. När hon skulle brännas och de lade
menkarat frå henne så hon: "Om jag fått
sagt ett enda ord innan jag dör, skulle
det inte värt ett grönt strå, där jag blir
begravd."

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

G/a
2858
Kittafarli
eller
Kittagra

Kittagria njölkar andras kor.

En herre kom till Kittagria och
frågade om det var sant att hon kunde
njölka andras kor hemma hos sig. "Ja, sa
Kittagria, släp han till sin bästa njölkeskor
ska jag mjölka. Kittagria satte in två
gafflar i ryggen och började njölka. Men finner
det inte mer, sa Kittagria efter en stund.
"Njölka mer, sa herren.

"Då dör han, sa Kittagria.
"Jag håller han, sa herren
Kittagria njölade till hans bloden flöt.
"Nu dör han, sa Kittagria.
När herren kom hem låg hans bästa
njölkeskor död i ladugården.

4/2858
Kittagria
njölkar andra
kor.

Kittagrä brännes.

2858
Kittagrä
brännes

När Kittagrä skulle brännas
tog inte lagarna hem utan hon damade
och hade rent omkring välet. Men en gammal
gubbe visste rätt. "Tag en psalmbok
och kasta på elden, när den brinner så
brinner också Kittagrä."
De gjorde så och Kittagrä blev bränd.

Knikten hos Krollhärningen.

Det var en knikt, som låg ute på
stättan, men hans huska var hemma på dens
borg. En dag kom en gammal till honom och
sagde att om han kom med hem till honom
stuga skulle han få smaka på pramkakor,
för han var både kalv. "Hur kan I inte
det," sa han. "Det vet jag nog och mer till,"
svarade gammalen. Så gick han med härningen
hem, men då blev gammalen lång i tygen
och sa: "Jag fick inga pramkakor. Jag fick
lort på mi pramma, men då huska var
fick pramkakor. Hon var inte dum, han
tog i lorten innan han tog i kalven
och då har jag ingen makt över snjälken"

51

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2858

Knikten hos
Krollhärningen.

Prüel.
Björke

Lesja Dörlén

1930

Skinnerbergamaja.

52

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2858
Skinnerberga-
maja.

Skinnerbergamaja var en Skinner-
bergarnas, en liten brunärd gammal, mör till
Petter Lindberg, som de drog ihjäl med bet-
man för många år sedan. Folk var rädda för
hunn. Det är bäst att ge hunn vad hon
vill ha, så är inte för mycket mer, sa alltid
mör, då hon hunn.

Skinnerbergamaja och Skinsons fru.

2858

Skinnerberga-
maja och
Skinsons fru.

Till Skinsons fru i Skillinge-
ryd kom en klok gammal, Skinnerbergamaja,
och liggde kläder. Forta för att hon behövde,
men hon ville pröva hennes givmildhet. —
"Nå, hon hade inga kläder att ge bort.
"Men du ska ha kläder själs till dödsdagen,"
sa gammalen.

Efter tre dagar brjodde Skinsons fru
fälla håret; lock efter lock föll och till slut
var hon som en rakad qiso i huvudet.
"Det är skaff från Skinnerbergamaja, som liggde
kläder, sa pigan.

Så gick frun i två år, men då gick
hennes man till Skinnerbergamaja, som stulit
till med sjukdomen och lyckades försvinna henne.

2858

Han fick litet salva att smörja sin hustru
hurud med, så att håret växte ut.
"Men," sa Skinnburgamaja, "säg din fru, att hon
inte anses en fattig, som kommer och tigger."

Lina Svensson eller Lina Lusen.

Lina Lusen.

2858

Lina Svensson, Lina Lusen, som
hon hallas till öknamn bor ännu vid
Åbo i Skillingaryd. Det är en gammal, som
kan alla miltige hollkonster.

En gång kom hon förbi en gård, där hon
var ensam med ägaren.

När hon kom förbi vinsthian blev vinnan
så vilda så de måste skjuta tillsammans.

Lina Lusen köper kr.

Lina Lusen skulle köpa sig en kr
på marknaden. Där fick hon se en gammal
kr, men hon var så arg, att ingen brude
njötta honom. "Var vill sätta upp med mig
att jag kan njötta kran, sa Lina. Det var
ingen, som ville, för alla brude, att hon
kunde njötta kran. "Vill du ge 50 riksdaler
för honom får du ha honom, sa ägaren
Så blev hon Lina, och hon skulle njötta
honom. "Inte är du arg, kran lilla, sa Lina.
Så framade hon med bägge händerna
på honom rygg på tre ställen och strök nedåt
framman. Så sa hon sig att njötta, och
hon nådde inte en larm.

Lina Lusen
köper kr.
2858

Lina Luus svin.

Hos Lina Luus fick du
inga svin att kivas utan ^{de} dago.

Det är någon, som skämt svinen för oss,
sa Lina.

Han gräddt ägg under han i svinstian
och lade trä osten i koss under han.

Sedan dago inga svin.

57

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Lina Luus

Svin.

2858

Lina Lusen och hennes sväger.

58

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Lina Lusen
och
hennes sväger

2858

Nå Lina Lusen var en dag och
det blev brudtackning skände hennes sväger
hennes fria jungfru. Hon bad honom göra
rätt för sig, men det hjälpte inte.

"Innan bräcker ska du se, att du får skaff",
sa Lina. Och det blev, som hon sagt. Fint
blev en stut sjuk och dog hos honom.
Samma dag skulle han rygga grisa, men
och då blev sjuk och dog innan bräc.

Blasaregödde.

59

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

4/6

Blasaregödd

2858

Blasaregödde kunde skjuta var
han ville. Bara han gick ut och visade honom
det havet och han hade bara att skjuta.
Men han kunde förvända ryggen på andra,
så att de inte kunde se dem.

Byta firl med väcken

60

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Son.
Östen ha
Björkström
1930

Myr. Maj a. Norden
Torsane, Bohuslän

Br. Hanna Söderberg
f. 1877 i Almesåkra

I Sandeja fanns en apelsin-

man, som bytte firl med väcken. Han
apelsinade så att alla blev villa. Men en
dräng skar av stängarna, annars hade
alla varit förbrade.

C/de

Byta firl
med väcken
2858

Örmland
Östera
Björkö
1878 1930

Regelhuvu.

1780er Meja Nollén
Tossere, Dobuslär

61

Per, är Randa Söderberg
Född 1877 i Klusåkra

En del människor är födda

med regelhuvu. Det är ett skinn, som går om
hela huvudet och är fäst om hakan.

Vår gräjs är född med regelhuvu.

De, som är födda med regelhuvu få
alltids en stor framgång och lycka i livet,
men få de många blir den större än vanliga
människor.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

4/i
Regelhuvu

2858

Segerhvarva.

Cypril Maja Valen 62

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

9/2

Segerhvarva.

2858

Det var en pojke, som hette
Torke Norvidsson, han var smedpojke hos oss,
då vi bodde i Annaberg. Denne pojken var född
med segerhvarva och var cynisk; han såg vad
andra småmiskar inte kunde se, och kunde
i förtäga tala om vad som skulle inträffa.
Han ville inte gärna gå ut om kvällen, för
han var rädd för synar, som rörde framtiden.

Segerharna.

I Wömmen är en flicka född
med segerharna. Hon är gift och bor på ett
ställe, som heter Fredrikadal. Hela sitt liv har
hon bara haft ontgång och olycka.

63

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Segerharna.

2858

Titti Mörk

64

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

I/b

Titti Mörk.

2858

Min ungdom var jag i
Skillingaryd på önarna, och där fanns en
hock, Titti Mörk, som folk inte visste mycket om.
En dag kom en gammal till
önarna. Hon sade till Titti, att hon visste en
del om henne. "Vad vet Tom mig?", sa Titti.
"Efter du är så grotsk, ska jag boka om det."
"Du har haft två barn. Det ena har du med
en gifta hock. Du lycker om en hock, men
honom får du inte; han gifter sig med en
finer flicka i Stockholm, som ritar på kon-
st. På hans bröllopsdag skall du söka skjuta
honom, och du skall dö på dödsbänken."

Det gick som gammal sagt. Mannen
gifte sig i Stockholm med en hustru

2858

och då han på sin bröllopsdag kom till
Skillingaryd, stod Titti Mörk vid stationen
och såg honom. Som vanligt dag
han på sjukhus.

Blod ar varehången.

Om en mor fruktar, att
 hennes barn får fallendagjukan, skall
 hon ge barnet blodt från varehången.
 Doktorn säger, att fallendagjukan för de
 inte, men de blir konstiga, när de blir stora.

te/de
Blod ar
varehången
 2858

Vagga en tom vagga.

Man får inte vagga en tom
vagga, för då gråter barnet, när det
kommer i och han inte sova.

E/c

Vagga en
tom vagga.

2858

Lik med skrynyn och vantar.

Man skall inte lägga ut lik
i kistan utan skrynyn och vantar.
Annars fryser den bide och går igen.

Småb. Laga Vorden
Hjörkö 1930

Laga

Lik med
skrynyn och
vantar.

2858

Småland
Björkö sn.

Uppt. av Naja-Norlin
1930. 69

(Säg midsommarnatten.)

Om man gör dag av vatten
midsommarnatten, kan man jästa med den
degur året om. För det är vändning vid jul
och midsommar, och då är allt särskilt
kraftigt.)

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

F/a

Säg midsom-
marnatten

2858